

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XI. De simoniacis, & ne quid detur vel exigatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

CAP. III.

penarum multiplicatio stabilior efficiatur, hac nota perpetuo valitura constitutione, quamque vim legis, etiam in violabilibus habere facimus, legibus, constitutionibus, statutis, & decretis predictis praeiudicium non inferendo, quinimo illis addendo, decernimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus nemini cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis fuerit, licet mediante pecunia vel solutione, & traditione, ac promissione aliarum rerum, etiam per interpositas personas, aut alias quovis modo facienda, aliquas dignitates & officia, exercitium & administrationem iurisdictionis habentia, procurare, assequi, vel obtinere, ac si quis in his presentibus contravenisse quoquo modo dicitur aut coniecti poterit, ipsum contravenientem eo ipso confiscationis omnium bonorum, degradationis, & amissionis, tam privilegii doctoratus, quam quorumcunque per eum obtentorum officiorum, tam secularium quam Ecclesiasticorum, ac demum ultimi supplicii poenas irremissibiliter incurrere volumus. Ceterum, ut fraudibus, quae circa praemissa exoriri possent, facilius occurratur, parimodo statimus, quod ubicunque & quandoocunque compertum fuerit, per interpositam personam aliquas pecunias, seu alias res traditas seu promissas fuisse alicui Curiali familiarum, vel cuiuscunque alteri personae pro officio & dignitatibus, iurisdictionis administrationem habentibus, is qui officium huiusmodi obtinuerit se a praemissis, attentata interpositione personae huiusmodi, nullatenus excusare queat: quinimo nulla admissa ignorantiae excusatione ipso iure praesumat solutionem & promissionem huiusmodi de eorum qui officia & dignitates similia obtinuerunt consensu & mandato penitus esse facta, iidemque propterea poenis subjacere omnino intelligatur. Postremo ne ii qui in praeteritum talia officia, seu dignitates solutionibus seu promissionibus mediatis impetraverint, credant se per praesentes absolutos esse, eidem mentis scientia & potestatis plenitudine perpetuo declaramus, eos poenas in tales a iure communi inflictas incurrisse, & contra eos ad poenam huiusmodi prosecutionem procedi posse. Eos vero qui similibus mediis aliqua officia & dignitates, similitur iurisdictionis administrationem habentia, obtinent, si in futurum quippiam unquam vigore praecedentium promissionum in assecutione officii huiusmodi facturum solverint, ipso iure & facto poenas in hac nostra constitutione contentas incurrere, praesentesque nostras, tam eos qui in futurum officia similia & dignitates solutionibus & promissionibus praecedentibus obtinebunt, quam eos qui iam obtinuerunt, si in futurum aliquid manutentionis in eis, aut alia causa solverint, ligare volumus. Decernentes contra praemissa quodvis pactum, etiam iuramento vallatum, ac instrumenta, & alias forsan desuper editas scripturas minime in causa esse posse, quo minus solvere habentes, si pro praemissis solverint, poenas praesentibus contentas incurant. Nos enim pacta, conventiones, promissiones, & scriptas, ac alia quaecunque, quomodolibet, ut praesertim, in ista exinde cassimus, irritamus, & annullamus, eosque a iuramento, & aliis neibus predictis absolvimus, nec non praesentes, & desuper forsan faciendas literas perpetuis futuris temporibus dare, ac omnes & singulos a data praesentium irremissibiliter ligare volumus, illasque nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, aut sub quibusvis revocationibus & derogationibus comprehendi nullatenus posse, sicque per quoscunque iudices, &c. & causarum palatii Apostolici auditores, ac sanctae Rom. Ecclesiae Card. sub lata, &c. iudicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Idem.

Paucis iure civili in ambitu reus sanctae confirmatur & extenditur ad recipientes pecunias & mediatos.

Cum nuper, ne ordo iustitiae perverteretur, & ex certis aliis causis animum nostrum moventibus, fuerint confirmatae omnes & singulae leges, constitutiones, statuta, & decreta contra ambientes officia, iurisdictionis administrationem habentia, ea quae pretio seu promissionibus acquiruntur, tam a iure civili quam a sacris canonibus facta, ac in illis contenta, punitiones & poenas quascunque in tales inflictas innovaverimus, easque eidem robur, eandemque vim obtinere voluerimus, atque statuerimus, quod, & quam habuissent & haberent, si haec us ad unguem observata fuissent, vel a nobis emanassent: Insuperque, ut earum usus penarum multiplicatione stabilior efficeretur, per nostram constitutionem perpetuo valituram, quam vim legis etiam in violabilibus habere volumus, decreverimus inter cetera, quod perpetuis futuris temporibus nemini cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis fuerit, licet mediante pecunia, vel solutione, & traditione, ac promissione aliarum rerum, etiam per interpositas personas, aut alias quovis modo facienda, aliquas dignitates & officia, exercitium & administrationem iurisdictionis habentia, procurare, assequi, vel obtinere sub gravissimis poenis in dicta nostra constitutione, quam hic de verbo ad verbum pro expressa haberi volumus & mandamus, expressis: Attendentesque quod forte probabiliter dubitari contingat, an dicta nostra constitutio comprehendat recipientes huiusmodi pecunias ac res, ac promissiones sibi factas stipulantes, ut officia praedicta exercitium a iurisdictionis administrationem habentia confecti faciant, ac mediatores, & interpositas personas: Propterea nos morum simili, & ex certa scientia, & de potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione declaramus, & quatenus opus sit, addendo praedicta nostrae constitutioni decernimus, quod dicta nostra constitutio, ac omnes & singulae poenas in ea expressae, perinde ligent & afficiant omnes & quoscunque, cuiusvis dignitatis existant, qui pro huiusmodi officii iurisdictionis administrationem habentibus conferendis, ac mediatores & interpositas personas quascunque pecunias & alias res, ut supra, receperint, ac si praedicti in dicta nostra constitutione comprehensi essent, & de illis in ea expressa mentio facta esset. Ex praesentes perpetuo durare ac omnes irremissibiliter ligare volumus & decernimus.

TITVLVS XI.
DE SIMONIACIS, ET NE QVOD DETUR
vel exigatur.

Gregorius XI.

Provisiones beneficiorum non vacantibus nihil detur aut provisor.

CAP. I.

Sollicitè debet vitari, quod noxium esse dignoscitur, & ex cupiditatis aviditate, etiam in honoris Apostolicae sedis depressionem, ortum habere videtur. Sane nuper ad nostrum pervenit auditum, quod nonnulli inhonesta lucra quærentes, dum per sedem praedictam de personis aliquorum apud sedem constitutis eandem, Patriarchalibus, Metropolitanis, & aliis cathedralibus Ecclesiae, sive monasteriis vacantibus providetur, vel personae ipsae ad huiusmodi, per dictam sedem de aliis Ecclesiis transferuntur, aut alias ipsorum gubernationi committuntur, huiusmodi provisiones, translationes, commendas, sive commissiones, praedictis personis sic apud sedem praedictam constitutis, ut aliquod munus ab ipsis recipiant, denunciare festinant. Nos igitur in praemissis (prout ex debito tenemur pastoralis officii) providere volentes, universis & singulis personis Ecclesiasticis,

fructus, aut distributiones hujusmodi, nec prolixam ullam eorum partem retineant, nec ipsorum cessationem, vel renunciationem, aut dulcissima, vel alia quomodocumque precant, vel exigant, aut quemquam sine ordinaria, five Apostolica auctoritate provium, ad praestandum hujusmodi juramentum inducant, aut illi praedicta non facientis possessionem impediant, vel remorentur. Qui cumq; contra fecerint, si Ecclesiarum auctores, tam diu a Pontificalibus officii exercitio sint suspensi, donec satisfactioe praevia illis per sedem Apostolicam suspensio relaxetur: capitula vero, & collegia quaecumque Ecclesiastica subiacent interdico, ac singulares personae in excommunicationis sententiam incurant, a qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam a Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere. Romae grid. Calend. Junii 1570.

**TITVLVS XII.
DE MALEFICIS ET INCANTATORIBUS.**

Alexander VI. Angelo de Verona ordinis Praedicatorum, sacre Theologiae professori, in provincia Lombardiae haereticae pravitatis Inquisitori.

Inquisitionum fidei officium in heresi animadvertere in maleficis, incantatoribus, & viciis superstitiois observatores.

CAP. I.

Cum accepimus in Provincia Lombardiae diversas utriusque sexus personas, diversis incantationibus & diabolicis superstitionibus operam dare, suisque beneficiis & variis observationibus multa nefanda scelera procurare, homines & iumenta ac campos delibere, & diversos errores inducere, magnaque inde scandala exoriri: decrevimus pro pastoralis officii nobis ex alto commissi ministerio scelera hujusmodi compescere, ac scandalis & erroribus praemissis quantum cum Deo possimus occurrere. Et propter tam rari quam etiam fauce foribus tuis per Lombardiam constitutis, de quibus in his & aliis plenam in Domino fiduciam habemus, committimus, & mandamus, etiam soli (honesto tamen comitatu per vos eligendo associati) contra easdem utriusque sexus personas diligenter inquiratis, easque iustitia mediante puniatis & compescatis. Et ut melius commissionem hujusmodi exequi possitis, contra illas vobis plenam & omnimodam harum serie concedimus facultatem, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon inductis & concessionibus ordinariis forsan pro tempore factis, ceterisque contrariis quibuscumque non obstantibus.

Sixtus Quartus Vicario generali Episcopi Bononiensis.

Haereticum est a demonibus expellere responsa.

CAP. II.

Nuntiatum est nobis, nonnullos ordinis sanctae Mariae de monte Carmeli fratres tanta fuisse temeritatis, ut veriti non sint disputando & praedicando in civitate Bononiensi ejusque comitatu asserere, non esse haereticum, & a paritate fidei alienum, demonum expectare responsa: ob quod adversus ipsius fidei puritatem scandalum multa videntur. Nos id indignè molesteque ferentes, & de praemissis certam notitiam non habentes, discretionis tuae per praesentes committimus & mandamus, ut omni opportuna adhibita diligentia & industria veram notitiam habere cures, an sint, qui fuerint hujusmodi assertores, & quae scandala propterea sint exorta. Quaequid autem in praemissis inveneris in scriptis au-

a Directe pugnas cum analogia vestrae fidei, expellere a demonibus responsa. Cajetan. in quest. 20. 22. S. Thom.

thenticè redactum, ad dilectum filium Franciscum de Tolero, Notarium & Datarium nostrum domesticum, sub tuo sigillo transmittas, ut ab eo de omni re certiores facti, quid agi conveniat, auctore Domino, statuere valeamus. Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die decimo octavo Junii 1574. Pontificatus nostri Anno secundo.

Adrianus Sextus, Inquisitori Comensi.
Inquisitione Inquisitorum panis iure sancto plebs debent incantatores & sorcellos.

CAP. III.

Vidum a, uti nobis exponi fecisti, per foel. rec. Iulium Papam II. praedecessorem nostrum, non sine magna tunc animi sui displicentia accepto, quod per quendam Georgium de Casali, ordinis Fratrum Praedicatorum professorem, & in civitate Cremonensi haereticae pravitatis Inquisitorem deputatum, in nonnullis Lombardiae partibus, & praesertim in locis, in quibus dictus Georg. Inquisitor deputatus erat, reperire fuerunt quamplures utriusque sexus personae, propterea salutis inimicantes, & a fide Catholica deviantes, certam sectam facientes, & a fide quam in sacri susceptione baptismatis susceperant, abnegantes, sanctam crucem pedibus concalcantes, & opprobria saepe eam perpetrantes. Ecclesiasticis & praesertim Eucharistiae sacramentis abutentes, diabolum in suum dominum & patronum asumentes, eique obedientiam & reverentiam exhibentes, & suis incantationibus, carminibus, sortilegiis, aliisque nefandis superstitionibus iumenta & fructus terrae multipliciter ledentes: aliaque quamplurima nefanda, excessus, & crimina, eodem diabolo instigante committentes & perpetrantes, in animarum suarum periculum, divinae majestatis offensam, perniciosumque exemplum & scandalum plurimum. Contra quas cum dictus Georgius tunc (ut asserbat) in dictis locis suae inquisitioni deputatus, prout ipsius Georgii incumberebat officio, ipse Georgius processisset: nonnulli autem tam clerici quam laici illarum partium, quarentes plus sapere quam oportet, praemissa delicta ad eisdem Georgii Inquisitionis officium non pertinere temere asserentes, praesumentes in populo errores & scandalum seminaverant: sicque eundem Georgium in populo odiosum reddere, & dicti Georgii officium impedire conati fuerunt, prout etiam tunc impediebant: ita quod propter praemissa, personae praedictae delicta hujusmodi perpetrantes, remanebant impunitae, & aliter eorum exemplo ad similia perpetranda quotidie inducebantur, in non modicum fidei opprobrium, animarum periculum, & scandalum plurimum. Dictus praedecessor volens (ne inquisitionis officii executio quomodolibet retardaretur, & labes haereticae pravitatis longius venena diffunderet) providere, dicto Georgio pro quodam luas in forma brevis literas commisit & mandavit, quatenus in locis ejusdem Georgii inquisitioni deputatis, de excessibus hujusmodi cognoscere, & contra quascumque personas, quascumque conditionis & praeminentiae forent, inquisitionis officium exercere & exequi: ipsaque personas, quas in praemissis culpabiles reperiret, unquam locorum ordinariarum vicariis, quatenus voluissent interesse, iuxta dictarum personarum demerita corrigere & punire deberet, secundum modum contra alios haereticos a iure ex sacris canonibus statutum: contradictores quoscumque per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris opportuna remedia compescendo. Eos vero qui in praemissis consilium, auxilium vel favorem praestarent, praefatus praedecessor nosse eisdem indulgentissimè uti & gaudere decrevit, quibus cruce signati contra alios haereticos, ex indulto Apostolico eis concessio, tunc gaudebant & utebantur, prout in dictis literis plenius contin-

a De maleficis & incantatoribus, unde flagellavit haer. Pau. Gril. lib. 2. Alph. de Cast. de panis. her. Sylv. Prer. de dem. sur.